

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 354 1928.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felolvaszkesztő:
T. IMETS BÉLA.
Kiadó laptulajdonos:
PUKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

Boldog ujesztendőt kívánni,

az embereknek egyik ősi szép szokása. Most azonban, az utolsó évtizedben, kiveszett ebből a jókívánsághól a szív és a lélek s csupa megszokásból, esakhogy épen járjon valamit az ember szája, köszöntjük egymást: boldog újévet kívánok.

Valami furesa unottság, hitnélkül való igábatört rabszolgaalázat rejlik már e szavak mögött s minden olyan kívánság mögött, mely a jövőben akar valamit érzékelteni. Kifolyt a vér, az akarat, a friss boldogságba vetett remény a megalázott sorsuak életéből, mert komoly bizonyosságok rontották meg azt.

Jobbra, szebbre, nemesebbre fordulás reménye elmúlt tőlük; a nehéz küzdelmes életsors veri rajtuk állandóan a szomorúság marsát. Mosolyogni, nevetni szeretnének, de megkövül a kin arcuk barázdáin abban a tudatban, hogy minden jóakarás, minden erőfeszítés hiábavaló, haszontalan. Az emberiségért, hazáért, az országért megfeszített harcuk mindig erejét veszti a régi kaptafákra dolgozó, hiúsággal teli öreg országlók eselvéseinek, akik tízezer magukért milliók és milliók életét vetik, kergetik a kéréltetetlen, örökéhes oroszlanekrecekbe.

Nem jut eszükbe, nem érik fel bölcseséggel, hogy sem a családi, sem a kaszti hatalom nem éri fel azt az igazságot, lelki békét, melyet az ország, a nemzet, az emberiség kíván, amelyhez jussa van s amelyet előbb vagy utóbb úgy ér el, ahogy ők a legkevésbé óhajtanák, amelyért esufosan fizet majd az az utód, akinek semmi más bűne nincs, csak az, amit az ősök örököknek hagytak.

Boldog újévet kívánunk, köszönjük az élet vérszomjas oroszlanekrece előtt jómagunknak, amely annyit tesz: olyant, mint a múlt évben: búval bélt, vérverejtékes ujesztendőt s ne is reménykedjete, hiábavaló minden, minden...

Ezt a belénk korbácsolt sorsot akarom most Nektek, szomoru emberek megmásítani, mikor azt mondom, ha hittél köszöntitek egymást, hitetek leszen! Oroszlanekrece előtt álltok, de az oroszlanok igen elsoványodtak, az öregség hajszaíai, ráncái fityegnek immár rajtuk s kimulnak a Ti jókívánságaitok friss köszöntésére.

Fel hát a fiatal erővel, reményekkel! A győzhetetlenség tudata hassa át szíveteket, mosoly az arcotokat,

mert milliók el nem veszhetnek búban, bánatban, rabszolgaalázatban akkor, ha akarják azt a boldog ujesztendőt, amelyet szívvel, lélekkel egymás felé köszöntenek.

Tib.

Gyergyó gazdáihoz a tejszövetkezetért!

(Felolvasatott 1926. december 26-án a gazdasági előadáson.)

Évek óta kitartó küzdelmes munka után végre a múlt év november havában megnyílt Gyergyószentmiklóson a tejszövetkezet.

A tejszövetkezet alap gondolata: a gazdaközönség jólétének előmozdítása a legközelebbi altruista alapon. Távol állott a szervezőktől s ma is távol áll, hogy ez az alakulat kereskedelmi üzletté váljon. Egy bani haszon nélkül, megfizethetetlen önzetlen munka árán, erkölcsi javak kifejlődésével akarja a tejszövetkezet biztosítani gazdáink jobb jövőjét és a megélhetési lehetőségek alapjait lerakni úgy a jelenben, mint a jövőben.

A munka megindult, most a gazdáinkon a sor, hogy megértsék, mi is az az általuk létesített, és saját érdekükben fentartandó tejszövetkezet?

Ha számtalan előadásunk, felhívó szózatunk, önzetlen munkánk süket fülekre talál; ha vakok, némák, tehetetlenek maradunk; ha a bizonytalan, látszólagos, időleges jövedelem többet ér, az állandó, tartamos, biztos megélhetést nyújtó jövedelemnél; ha az irigység, önzés, rágalom, gyűlölet ördögi érzését nem váltja fel a megértés, szeretet, önmagán és egymás iránti segítség akarata; akkor az igényeikben megnövekedett, de kereseti lehetőségeikben megcsökkent gazdák menthetetlenül a nyomor, az elszegényedés útján haladnak.

Igaz ugyan, hogy senkit akaratán kívül boldogítani nem lehet, viszont az is igaz, hogy a gazdaközönség áll a legközelebb a természethez, a gazdaközönségben van meg a legtöbb veleszületett jóindulat, békés hajlam; nem lehet elhinni, hogy a világháború kiölte volna a gazdákból még a megértési lehetőséget is, hogy hiábavalóvá váljon minden jóakarát.

Fel tehát a célirányos, határozott munkára!

Mi is ez a munka? Sokszor volt elmondva, nem is új, sohasem lehet azonban eleget ismertetni, megpróbálom kifejteni.

A szövetkezet működése előtt a tejtermékek nagy része: a vaj, sajt, túró más megyékből képezte behozatal tárgyát. A csupán csak Gyergyószentmiklósról behozott és itt elfogyasztott tejtermékekért évente legkevesebb két és fél millió lelt adott ki a város lakossága, amit gazdaközönségünk magának tarthatott volna meg és biztosíthatott volna a tejszövetkezet útján.

Szükségünk van nekünk Lyka, Gogoman, Groyer, ementhali stb. sajtokra, Isten tudja honnan szállított s milyen minőségű túrókra, mindenféle betegséget, bacillust tenyésző vajakra? Okvetlenül 2—3, vagy több milliót másoknak

kell juttassunk, amikor magunk között forgathatjuk, saját javunkra megtakaríthatjuk?

Nincsen nekünk területünk, ahol szénát csináljunk; legelőnk, ahol növendék marhákat neveljünk? Nem érdemes nekünk istállónkba 2—2 jó tejelő tehenet tartani, és a tejéből havonta állandóan két-három ezer lelt biztosítani? Van-e olyan legszegényebb gazdánk, aki, ha dolgozik, nem volna képes egy pár tejelő tehen részére, akár részes művelés útján is, elegendő szénát készíteni?

Vagy olyan drága a széna ára, hogy érdemesebb eladni, mint tejelő marhákkal feltenni? Nem érdemesebb e a földünket kissé okosabban művelni, és a megélhetést a havi 2—3 ezer leies tejjel alapítani, mint a már szűnő félben levő famunkákra? Vagy okosabb szerte menni a nagyvilágba, úgy keresni meg a mindennapi kenyeret; idegenben a testet-lelket öltő munka letompítása végett alkohollal megmérgezve, durva, vad erkölcsökkel, elégedetlenül, elfásulva, elbutulva élni?

Mindezekre a kérdésekre feleletet is adok: nem és ezerszer nem!

Önmaga, családja és mindnyájuk érdekében kötelessége minden gazdának megélhetését idehaza biztosítani!

Sem magunk, sem gyermekeink, sem utódaink nem árucikkek; emberek vagyunk, élünk emberi megértéssel.

Gazdáink közül, aki jegyzett már üzletrészt, fizesse ki január elsejéig, amivel tartozik; azok a gazdák, akik a tejszövetkezetnek még nem tagjai, jegyezzenek üzletrészeket; egy üzlet rész 100 lei, ha nincs pénzük, megfizeti a beszállított tej. Tejet a szövetkezetbe!

Tejszövetkezetünk termeljen mindenféle tejterméket; kereskedőink ne vásároljanak egy banira se idegenből sem sajtot, sem túrot, sem vajat. Szövetkezetünk termeljen annyit, amennyi a szükségleteket kielégíti, gazdáink pedig adjanak be annyi tejet a szövetkezetnek, hogy a szükséglet kielégíthető legyen.

Ne féljenek a gazdák a tej áráról, a szövetkezet — mely a tejszállító és üzletrésszel bíró gazdáké, vagyis saját maguké — mindig kifizeti az utolsó baniig azt, ami a tejtermékek értékesítéséből befoly. Célja a szövetkezetnek, hogy a gazdák minél többet kapjanak a tejért; de hogy mit fizethet a szövetkezet, azt mindig a piaci árak szabják meg.

Ha a kolozsvári, brassói, marosvásárhelyi és más községbeli szövetkezetek a te literéért 5—6 lelt fizetnek, akkor a mi szövetkezetünk sem fizethet 7—8 lelt; mert megszűnik a versenyképességünk; a vevőközönségtől hiába ki-

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Legelősebb bevásárlási forrás
fűszer, rövidáru, liszt és vas-
áru cikkekben.

vánjuk, hogy drágábban vegye meg a mi termékünket, ha a piacon olcsóbban beszerezheti; ha más szövetkezetek 8—10 leit fizetnek, mi is fizethetünk 8—10 leit.

Különben a tej áránál igen jól tudják a gazdák, hogy a tej zsírosságát és fajsúlyát kell megfizetni, nem a víztartalmat. Lehet olyan az a tej, hogy annak literje ma is megéri a 10 leit is, és lehet olyan, hogy literenként 5 leit nem ér. Mert nem mindegy az, hogy 20 vagy 30 literből lesz egy kiló vaj.

A tejszövetkezet olyan rendesen, szépen, tisztán, jól van berendezve, oly szakszerűen van vezetve, hogy az onnan kikerült tej vagy tejtermék bármely más szövetkezettel képes felvenni a versenyt. A szövetkezeti tej egészségügyileg kifogástalan, megbízható, kétszer van megvizsgálva; a tejtermékek olyanok, amilyeneket házilag készíteni nem is lehet.

A szövetkezetnek tejjel való ellátása érdekében igaz köszönettel tartozunk Vormayer Frigyes szárhegyi gazdátársunknak, aki Szárhegyen teljesen díjtalanul összeszedte a tejeiket, felszállította és megmutatta, hogy gazdáinkban is van megértés, pártolni tudják a hasznost.

Dicsérhetjük a szárhegyi gazdákat, sajnos — tisztelet az igen kevés kivételnek — nem a gyergyószentmiklósiakat.

Amíg gazdáink nem szállítanak elegendő mennyiségű tejet a szövetkezetnek, nem rendelkeznek be tejgazdálkodásra, még jegyzett üzletrészeiket sem fizetik ki, nem állanak be a szövetkezetbe tagokul, nem akarják megérteni a szövetkezet rendeltetését, addig a szövetkezet életképessége bizonytalan, a szövetkezet csak csőfizetéssel, adósságokkal tarthatja fenn magát, és ha nincs megértés, az Apát ur és mindnyájunk akarata ok nélkül, a szövetkezet kénytelen lesz felszámolni, gépeit eladni, megszűnni. Ez esetben is mindenki megkapja üzletrészeire befizetett összegét; azt az száz vagy egy pár száz leit megihatja valamelyik koresmában s azután gondolkozhatik, milyen okos, bölcs, előre látó ember volt, mennyire biztosította saját maga, családjá, utódai jövőjét, emelheti a tej árát egy-két leivel, amíg a hatóságnak eszébe nem jut, hogy maximálja az árakat és a milliók kisurranhatnak kezeink közül, meheinek idegenbe.

Gazdáinknak is fejet adott az Isten, abba ész is, értelem is van, gondolkodjanak egy kissé, hogy is volna jobb?

Jobb jövő reményében bizva, kérem gazdáinktól felvirágoztatását a szövetkezetnek, legyen jelszó: tejet a szövetkezetnek. Gazdátársi üdvözléssel mindnyájunknak boldog újévet kívánok

Barabássy József,
gazdasági egyesületi elnök.

Elitették a Szász István orvtámadóit.

A múlt év szeptemberében hirt adtunk arról a botrányos orvtámadásról, amikor Szász István, városunk egyik legtekintélyesebb polgárát, hazatérőben egy éjszaka, Kémenes István Andrásé fia András és Kádár János kovács, orvul megtámadták és majdnem halálosan véresre verték. Szász István polgártársunk, aki a 60 évet már meghaladta, sok ideig synylette ezt az aljas cselekedetet és több héten keresztül nem is volt képes az ágyat elhagyni. Hogy az életnek megmenekült, azt csak a véletlennek köszönheti.

Természetesen, felgyógyulása után jelentést tett és pert indított a csikszeredai törvényszéknél.

A per a napokban dőlt el még pedig úgy, hogy a pártatlan bíróság az orvtámadó Kádár

Jánost és Kémenes István Andrásé fia Andrást 6—6 havi börtönrre és az összes költségek megtérítésére ítélte, melynek összege eddig 238 ezer leit is meghaladja, s melyet a törvényszék a polgári bírósághoz utasított.

A tettesek, bár a terhükre rótt bűncselekményt nem ismerték el, mégis elnyerték méltó büntetésüket, mert a bizonyítékok tökéletesen beigazolták azt, hogy ők voltak azok, akik Szász Istvánt hátulról támadva, a földreverték és majd megölték, még pedig egy olyan koru embert, akinek évei száma több, mint a két támadónak együttvéve.

Mindenesetre, a bíróság példátadón cselekedett, amikor a bűnösöket, bár elég enyhén, megbüntette és mi azzal a céllal adjuk ezt közsé, hogy okuljon ebből székely ifjúságunk és legyen több tisztelettel az idősebbekkel szemben, mert ez egyszersmind erkölcsi kötelesség.

Legyen vége a régi virtuskodásoknak, véres verekedéseknek, haszontalan bosszuállásoknak s a fiatalság ne ebbe merítse ki virágzó erejét, ne a rosszat és helytelent tegye haragjának megtorló eszközévé, hanem haladva az idő hívásával, figyelve komoly intő szavára, vetkezzék le buta nyersségét és a jó cselekedetekbe fektessék feles ifjui erejét.

Ne csak az rettentse vissza székely ifjúságunkat az ehhez hasonló s általában a durva testi hajlandóságoktól, hogy a bíróság által kiszabott testi és pénzbeli büntetés igen érzékenyen sújtja, hanem lelkében igyekezzen olyan finomabb érzéseket kifejleszteni, megnövelni, melynek nyomán aztán minden ösztönös állati durvaságot megfelelően ellensúlyozni tud. A nagy kulturák és emberi haladások elsősorban egy nemzet lelkében az indulatok leküzdésében mutatkoznak s míg erre gyengéknek bizonyulunk, nem lehet számot vetnünk sem erőnk méreteivel, sem a mások elismerő megbecsülésével.

Az ifjúság esakis fegyelmezett, nemes, józan eszével és cselekedeteivel vivhatja ki és győzheti meg apáit arról a bizalomról, melyet sokszor igen felületesen beléje helyeznek.

Gyalázatos postajarat.

Ezt a címet a tekerőpataki—ujfalvi—csomafalvi közönség találta ki s én azon nem változtathatok. Legfőnnebb a „postajaratot” cserélhetem ki „postanemjáratral”.

Ma Szt. János napját üljük, december 27-ikét írjuk s ezzel a karácsonyi szent ünnepek már el is mulnak, — de mi még semmiféle karácsonyi postát nem kaptunk.

Hogy az utóbbi években nagyon alacsony nivóra süllyedt a postajaratunk, és hogy ez a süllyedés az utóbbi hónapokban még fokozódott, ezen eleget bosszankodtunk. De hogy épen az ünnepek előtt feneklett meg minden nekünk szóló küldemény az alfalui és gyergyószentmiklósi postákon, ez még a birka türelmű atyafiakat is kihozta a sodrúkból.

Munkás embernek az ünnepek délutánján és estéjén volna ideje és alkalmá beletekinteni az utcákba. Messze városokban szolgáló leányoktól, katonasorsban levő legényektől is ilyenkor várna legalább egy laposkát az értük aggodó család.

És az édes anya által sült, sehol a világon meg nem található pompás kalácsot s a féltő anyai gondnal melléje rakogatott izes falatokat; apai tanácsokban s anyai könnyekben fűrésztöltött levelet is ilyenkor várja kaszárnyák rideg szobájában a mindig hazagondoló legény.

De az „a gyalázatos posta” nem jön és nem megy!

Mikor majd hetek múlva megérkezik az

epedve várt csomag összetörve, akkorra az a pirosra, ropogósra sült csirke hullaszaga megfertőzte a penészes masszává zsugorodott hajdani omlós kalácsot, s mikor eljön az a várva-várt drága laposka, akkorra már a megélhetési gondok szétzavarták a szeretet ünnepére összegyűlt család kérges tenyerű tagjait a szélrózsa minden irányában, s mikor farsang végén vagy a husvéti szent ünnepekre megint összekerülnek — akkorra tán el is kallódik a várva-várt laposka.

És a család itthoni és távoli tagjai fojtott keserőséggel gondolnak egymásra:

— Leányunk, fiunk már ránk sem gondol!

— Apánk, anyánk már el is feledtek minket!

Istenem, mennyi, mennyi keserőség az egymást szerető s egymás sorsán aggódó szíveken, ha az „a gyalázatos posta” nem jön és nem megy!

Kérjük a Szerkesztő urat, szíveskedjék nyíltan feltenni a kérdést becses lapjában, hogy kit terhel a felelősség a karácsonyi szent örömek megrontásáért?

Mi úgy halljuk, hogy a postaszállítást a „Dacia” névre hallgatató autóbussz tulajdonosa, vagy tulajdonosai vállalták volna el. De hogy ki a „Dacia” tulajdonosa, az alfalvi plebános ur-e, a „Transylvánia” bank-e, vagy mind a kettő, vagy egy harmadik ismeretlen? — azt igazán nem tudjuk s így azt sem tudjuk, hogy kit szidjunk. Annyit azonban tudunk, hogy a „Dacia” több napon át nem jár, mint ahányszor jár; annyit tudunk, hogy sem a postával, sem a vasutal nincs rendes összeköttetése, és hogy mikor jár is, a sofförje szabálytalan hajtásával az utazó közönséget kétségbeesíti és a gépet örült iramával tönkre teszi. És azt is látjuk, hogy míg hallomásunk szerint akárhányszor trágár beszédű személyeket állítólag ingyért hordoz, addig például a 9—9 kilométeres vonalon a csomafalvi utasokkal 35—35 leukat fizettet.

Agyon zaklatott közönségünk az arra illetékes tényezőktől pontos postajaratot és ha már be van állítva, lelkiismeretes és rendszeres autójáratot követel a keserves izzadással megszerzett leukért!

A tekerőpataki—ujfalvi—csomafalvi vonal közönsége.

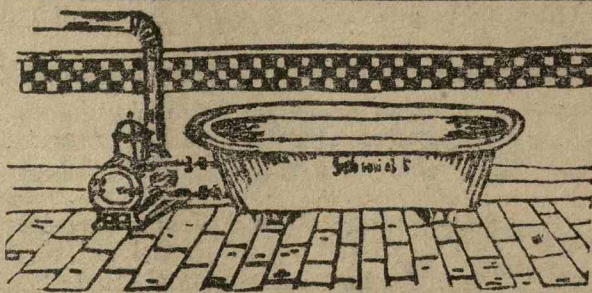
*

Erre vonatkozólag tájékozódásul megjegyezzük, hogy értesülésünk szerint az autóbusszjáratokat, azokon az útvonalakon, ahol vasuti közlekedés van, miniszteri rendeletre beszüntették és ez okozhatott zavart a rendes forgalom lebonyolításában. Hallomásunk szerint a minden jogalapot és törvényességet nélkülöző rendelet ellen bírói eljárás van folyamatban és remélhető, hogy a közönség érdekeit szolgáló és különösen a szomszéd községek lakóinak nagy előnyt jelentő közlekedés újra zavartalan meg fog indulni.

Tizennégyszázalékos adó.

Különös és jellemző dolgot hallunk. Tekerőpatak községhez tartozó s annak IV. tizesét képező „Tinka-Bóta és Kinda” telepeken az elmúlt évben két állami iskolát építettek. Ezen iskolák felállításához Tekerőpatak nagyobb összeggel járult hozzá. Azonkívül köteles mindkét iskolának fentartására és a község rendes bevételeinek 14%-át az iskola céljaira fordítani; továbbá köteles az iskolák karácsonyfájára ajándéktárgyakról gondoskodni. Ez a 14%-os adó az 1927. évi költségvetésben épen 90.000 leit tesz ki. Az iskolák tanítói pedig az iskolák 1927. évi dologi kiadásait 303.000 leiben álli

Schuller Károly
műbádogos és szerelő
GHEORGHENI
Fogarassy-u. 5.

Készít és raktáron tart
örökös tartásu gyors-
melegítővel felszerelt
modern
fürdőkádakat.

tették össze. Épen ennyit kellene Tekerőpatak ézessen a IV. tizesi állami iskolákra, mikor a maga három tanerős belső iskolájára alig bir a költségvetésbe évi 20.000 leit beállítani.

A fennemlített két állami iskolaszéke dec. 5-én választatott meg, mikor Tekerőpatak lakossága a legmesszebbmenő méltányossággal két magyar és két román tagot választott. Dec. hó 18-án kellett volna ezen új iskolaszékek megalakulni, melynek törv. szerint a körzetben lakó papok közül is egy tagja. Amulatunkra megjelent a vaslábi gr. kath. lelkész és azt követelte, hogy miután a nevezett IV. tizesben neki több hive van, azért ő tagja tekerőpataki állami iskolaszékeknek is és nem a tekerőpataki lelkész.

Természetesen a tekerőpataki lelkész is ragaszkodott ahhoz, hogy a tekerőpataki állami iskolánál, melyet óriási költséggel Tekerőpatak kell fentartson s melynek növendékei egyharmada az ő hiveinek gyermekei s mely terület Vaslábnak csak filiája: ő képviselje az egyházat és ne a beszolgáló vaslábi lelkész. Megegyezés hiányában gyűlést tartani nem lehetett, a döntést a vármegyei iskolaszék elnöke fogja meghozni. Jellemző a méltányos megértésre, hogy az agrárkiszajátítás által agyon agrarizált Tekerőpatakon még a saját iskolájában se szólhaszon bele a saját papja, hanem itt is Vasláb dirigáljon!

HIREK.

Előfizetőinknek és olvasóinknak boldog újévet kívánunk.

— **Esküvő.** Tárnoki Zoltán, a Schmergel Testvérek fatermelő cég beltagja, 1926. december hó 19-én tartotta esküvőjét Kellner Icuka urleánnyal Nyiregyházán. Sok szerencsét!

— **Városi tanácsülés.** Január hó 5-én d. u. 4 órára hívta össze dr. Benke Antal polgármester a városi tanácsot. A tanácsülés tárgysorozatára van tűzve többek között az 1927. évben végrehajtandó aszfaltmunkálatok kiírása, a Tiszás és Kopacz-pataki erdők eladása és több folyó elintézésre váró ügy.

— **Házasság.** Puskás Panna Ditró és Remiás Imre, a Schmergel Testvérek fatermelő cég főtisztviselője, f. hó 26-án tartották esküvőjüket Ditróban. Gratuláunk.

— **A gyergyószentmiklósi Leányklub estélye.** A Leányklub vezetősége f. hó 15-én este a Laurentzy színháztermében, a klub javára, egy műsoros estélyt rendez. Az előkészületek a klubtagok részéről lázasan folynak. Előadásra kerül a „Karneval” című szindarab és más művészi magánszámok, melyekben szereplők névsorát a jövő számunkban hozzuk. A Leányklub műsoros estje után már is nagy az érdeklődés, mert ez lesz a farsangkezdet egyik legfényesebb amateur-műsoros vidám estjeinek.

— **Halálozás.** Dobribán János földbirtoke és kereskedő 1926. december hó 29-én Gyergyóujfaluban elhunyt. Temetése dec. 31-én d. e. 9 órakor volt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Eljegyzés.** Ferenczy Margitka, Ferenczy Dénes főtanácsos bájos leánya, postatisztviselő, f. hó 26-án tartotta eljegyzését Jakab Lajos állampénztári főtisztviselővel. Sok szerencsét kívánva, gratulálunk.

— **Rendőr-bál.** Dec. hó 26-án este rendezte bálját a gyergyószentmiklósi államrendőrség, igen nagy érdeklődés és a város társadalmának széles részvétele mellett. Az igen jól sikerült mulatságon szívesen vett részt mindenki, hogy evvel is tanujelét adja annak az elismerésnek, melyet valóban érez a nehéz kötelességet és terhes szolgálatot teljesítő rendőrséggel szemben. Egyesek elmaradását nem a magát távortartás, de más okoknak lehet betudni s kérjük az uton is Netotian kapitány urat, akit mindig megértő és concillians embernek ismertünk, hogy esetlegesen figyelmetlenséget ne más értelemben ítéljen meg. Hogy utolsó lapszámunkban a rendezendő mulatságról nem tudtunk megemlékezni, annak oka az ünnep miatti anyagtorlódás volt.

— **Honerlein Mirkó hegedűhangversenye.** Az Urániában január hó 11-én tartandó Honerlein Mirkó hegedűhangversenye iránt városunk zenekedvelő közönsége a legnagyobb érdeklődést tanusít. Honerlein ur a szász-udvari hangversenymesternek Amadeo von der Hoya († 1921.) tanítványa és volt mestere híressé tette nevét az irt hegedű pedagógiai tanulmányai által különösen Német honba és Amerikába. Háboru előtt mint szólójátékos, fellépett Laibachba, Linz, Bozenbe, Meranba, hol a legnagyobb tetszéssel fogadták. Háboru után több éven át a szerb királyi Operának volt első hegedűse; az Országos Zeneegyesület és Gubljani Filharmonikus társaságnak, mint elnöke, működött. A világháboru fáradalmi, az operabeli fárasztó munkája, de leginkább a zeneegyesületekbeni önfeláldozó működése után kénytelen, kelletlen hosszabb pihenőre kényszerítették művészüket, ki 4 éven át, mint hegedű virtuóz, alig mutatta magát. Ezen 4 éves, városunkba eltöltött pihenőjét felhasználta a rendes zeneoktatáson kívül az ő technikai tudásának kibővítésére és tökéletesítésére. Dr. Lány Oszkár urról, aki a művészt zongorán kíséri, mint zongoraművészről, nem kell sokat írjunk, mert egész Erdélyben ismerik. A hangversenyre előjegyezni már január 1-től Kricsa Andornál lehet.

— **Hirdetőink figyelmébe.** Tekintettel a fel-emelt nyomdai költségekre, mi is felemeljük minimalisan hirdetési díjszabásunkat és pedig úgy, hogy egy hasáb szélességben és egy cm. magasságban 25 leit állapítunk meg. Éves hirdetéseknel 25% engedmény.

* **Eladó** egy bronz rámba foglalt, olajfestésű Madonna-kép, továbbá teljesen jókarban lévő, keményfából készült butorok. Értekezni Rákóczi-ut 23. szám alatt.

* **Egy butorozott szoba** kerestetik azonnalra. Ajánlatokat a cím és bérösszeg megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Tiszta” jeligére.

* **Hegyesy Lajos** műbutorasztalos mester Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. sz. (Vasut-u.) Állandóan raktáron **háló és ebédlő butorok.** Szabadalmazott hajlitott keményfa székek.

* **Bőr és selyem batikolást, festést, domborítást, kelim előfestést, művirágkészítést, ruhadiszítást és tervezést, valamint bármely iparművészeti munkát** elvállal C. Sándor Mária, Főter 15. (Emelet.) 5-5

IRODALOM.

A „Korunk” új száma.

A „Korunk” decemberi számában Hatvany Lajos a liberalis polgári ideológiában felnevelkedett ember mai világnézeti válságát rajzolja finom és találó párhuzamokkal a francia forradalom utáni polgári gondolkodás tipikus képviselőinek megnyilatkozásából. A 19-ik század polgári történetében lapozgatva mutatja meg, hogy lett az európai polgárság saját nagy ideáljainak szükségképeni áldozatává s hogy kényszerült a jelenben ezen ideálok csufos megtagadására. A polgárság legszeb eszményei porba hullottak az utolsó évtizedek alatt s ma a becsületesen gondolkozó polgár nem találja helyét a társadalmi szervezeten. Dr. Kahana Ernő Adler Alfréd individual pszichológiáját ismerteti a freudizmusból kihajtott s később ezzel élesen szembekerült új lélektani irányzatot, amely a személyiség oszthatatlan egységéből kiindulva, a lélek normális és abnormális jelenségeinek megértését ezek célirányosságán át keresi. Benedikt Lajos arra a ma naponta felvetődő kérdésre keres választ érdekes történelmi dokumentáció alapján, hogy történelmi tényező-e a faji öntudat? Vizsgálódásainak konklúziója, hogy egészen a legujabb korig nem az. E három érdekes tanulmány mellett a „Korunk” decemberi száma hozza Szántó György egy mélyenszántó elbeszélését s a Mister Pókhas amerikai regény folytatását, amely valóban bátor kézzel vetkőzteti le a korai-amerikai kapitalizmus embertelen ember-vásárát.

A Kulturkrónika rovatban érdekes cikkeket olvasunk Silbermann Jenőtől az elektromos sugárzási elmélet technikai eredményeiről, a Krisztushívő zsidókról Kálmán Imrértől, a pszichoanalitikus nevelésről Oroszországban Kádár Imrértől, a festészet és film párbjáról Kállai Ernőtől és Th. Mann párisi számadókönyvéről Fábry Zoltántól. A Szemle rovatban Komlós Aladár ír a kivándorolt Balázs Béláról, Szentimrei Jenő Bartalis Jánosról, Székely Béla Franz Werfel új könyvéről, Dienes László Kállai Er-

nő új könyvéről és Pap József az új Zweig könyvről. A Hozzászólás rovatban Szentimrei Jenő válaszol Komlós cikkére s azt igyekszik bizonyítani, hogy az irodalom nem bukott meg, hanem újjászületett.

A „Korunk” havonta 80 oldal terjedelemben jelenik meg. Előfizetési ára félévre 360, lei, negyedévre 200. lei (Cluj-Kolozsvár Str. Regala 47.) Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal.

KÖZGAZDASÁG.

A „Transsylvania” Gyulafehérvár, kilépése az Erdélyi Bankszindikátus kötelékéből.

A napilapok közgazdasági rovatában olvastuk a hírt, hogy a gyulafehérvári „Transsylvania” Bank, melynek Ditróban, Csikszereében vannak fiókintézetei s városunkban is nem régen létesített fiókot, kilépett az Erdélyi Bankszindikátus kötelékéből. Kétkedve fogadtuk, épen azért nem is foglalkoztunk vele. Valószínűtlennek tartottuk, hogy épen a „Transsylvania” Bank lenne az a magyar intézet, amelyik kilépésével gyengítse a még most is sok nehézséggel küzdő Szindikátust.

A napokban megbízható forrásból úgy értesültünk, hogy nevezett bank igazgatósága a múlt évi október hó 30-áról keltezett levelével a szindikátusi tagintézetek sorából való kilépését az elnökségnek bejelentette. A kilépés közvetlen oka épen a bank fiókositási ügyeivel kapcsolatos, amennyiben a Bankszindikátus elnöksége részéről sem találkozott helyesléssel, kisebbségi gazdasági érdekeinkkel össze nem egyeztethető terjeszkedés.

Megítélésünk szerint mai helyzetünk azt kívánná meg, hogy az egyes a köz érdekében áldozatot hozni is köteles, ezért vélt vagy még való jogáról, egyéni hasznáról is le kell mondania, hogy a közös célnak szolgáljon.

Ezt közlünk még sokaknak kell megtanulnia.

A helyes adópolitika.

Irta: Dr. Csiby Andor.

Nem is kell olyan nagy adózseninek lennie az embernek, hogy meglássa: a mostani adórendszerben nincs semmi rendszer. Azaz mégis van: a prés rendszer, melyet minél jobban csavarnak, a prés közé szorultból nem annál többet tudnak kifaesarni, hanem annál vékonyabbra tudják összepréselni.

Az adó az a tényező, amelytől legjobban irtózik az ember, ami a mai időben egyáltalán nem esoda, s ha ehhez még hozzávesszük azt a brutális módszert, amellyel azokat behajtják, nem esoda, ha az adózás kérdése a legfájóbb pontja minden embernek.

Pedig a helyes adópolitika nagyon szép elveken épül fel.

Az adózónak az állammal és minden olyan intézménnyel szemben, melynek adót fizet, a „do ut des” viszonya áll fenn.

Adok, hogy adj. Adom a véretem, a munkámat azért, hogy államomat fenntartsam, de ezzel szemben az államnak adnia kell nekem jogbiztonságot, igazságszolgáltatást, jogrendet, szóval adnia kell nekem mindazt, amik kelle-messé teszik nekem egy államban való létezést. Most már milyennek kell lennie a jó adónak?

Elsősorban igazságosnak, másodsorban méltányosnak s harmadsorban elántikusnak.

Igazságos az adó, ha megtalálja azt az adótárgyat, amely megbirja az adót, szóval jövedelmező adóág; méltányos, hogyha figyelembe veszi a mértéket, ameddig el lehet menni, s végül elántikus, hogyha növekedése az adótárgy jövedelmezőségével automaticé növekedik.

A mi adópolitikánkat mindennek el lehet mondani, csak éppen helyesnek nem s az adókra mindent rá lehet fogni, csupán csak azt nem, hogy azok igazságosak, méltányosak és elántikusak.

Legelsősorban is az állam véres verejtékünkért nem ad semmit. Sem jog, sem vagyonbiztonságot, mivel ezek maguk is csőd előtt állanak annak dacára, hogy ezerféle külön illeték, taksa stb. terheli azok vállát, aki megtalálja próbálni, hogy jog- vagy vagyonbiztonságot keressen.

Az egy luxus adón kívül most már melyik az igazságos? A forgalmi adó, melyet le kell rónom mindannyiszor, ahányszor valamit

veszek, vagy eladok anélkül, hogy tudnám, keresek-e az üzletben valamit vagy sem?

Vagy talán a cégtáblaadó, amelyet azért fizetek, hogy boltom fölé ki merem írni a nevemet, vagy ki merek tenni egy törött, fél-decis üveget, hogy ott pálinkát mérek?

S hol van a méltányosság? Hiszen ez utópia! Nem anyai adót fizetek, amennyit megbírok, hanem annyit, amennyit felsőbb hatalmak jónak látnak és amennyit az agentek tőlém ki tudnak préselni.

S az adó rugékonysága? A helyes adópolitika azt írta elő, hogy az adótárgyat mindenben dédelgessem, segítsem, hogy önmagától, minden kényszer nélkül nagyobb jövedelmet produkálva, automatica nagyobb adót is hajtson.

Nálunk épen az ellenkezőjét gyakorolják; nemcsak az adótárgyat ölik meg, hanem magát az adóalanyt is.

Amint az anyákra nem lehet ráparancsolni, hogy egy évben kétszer szüljenek, épen úgy annak a háznak, földnek, iparnak stb. sem lehet megparancsolni, hogy ugyanazon viszonyok között ugyanazon létfeltételek mellett kétszer-háromszor akkora jövedelmet produkáljon. Pedig épen most tárgyal a kormány arról, hogy a ház- és földadót háromszorosára emelje fel.

Csoda-e, ha ezek után réme mindenünknek az adó?

Csoda-e, ha az elviselhetetlenségig nyögünk alatta? Az ideális adóelmélet arra nevelné az embereket, hogy belássák az adózás szükségességét és önként siessenek az állam segítségére.

De nálunk az állam mellett még igen sok apró kisebb-nagyobb állam existál, akiknek az a jelszavuk, hogy: add meg az államnak, ami az államé — ha mindjárt nem is oly mértékben, ahogyan azt a törvény előírja, — de nekem is azt, ami az enyém.

Ilyen viszonyok között aztán soh'sem fog belénk nevelődni az a tudat, hogy örömmel siessünk az állam segítségére.

Szerkesztői üzenet.

Dr. P. Tekerőpatak. Karácsonyi cikke későn érkezett és így legnagyobb fájdalomra, már nem hozhattuk.

Többeknek. Írásaikat megkaptuk és készséggel, köszönettel fogadjuk, de kérnünk kell, legyenek tekintettel lapunk terjedelmére. Tessék a gondolatokat sűríteni, és a témákat úgy kidolgozni, hogy 1 nyomtatott hasábnál több ne legyen, ha nem volnának folytatásokban azok közölhetők. Ne vegyék azt se rossznéven, ha ezek után bizonyos kihagyásokkal hozzuk azokat. Sokszor igen hosszú lére vannak felelőstve. De ez esetben ügyelünk, hogy a gerinc, a fő gondolat eszébát ne szenvedjen.

Mégegyszer akarunk csak tudomásul adni: Olyan cikkeknél, melyek inkább a filozófia körébe vágnak, társadalmi problémákat akar megoldani, érzéseket interpretálni, csakis az érdekesség és a művészi érték jöhet számításba. Ha nem is akarunk nagy mértékkel mérni, de bizonyos mértékkel mégis mérni akarunk s nem óhajunk lapunkat olyan régi vicinális nivóra süllyeszteni, mely már, a békés multakhoz és egyes provinciákhoz mérve, nevetséges.

Ma írni tudni nem amatőrködés, nem kedvtelés nem gyermekjáték, nem falusi megtapsolt beszéd, hanem halálos komoly meggondolás és művészi készség, ezer oldalú tudás, műveltség és világértelme a szó modern értelmében. Ahhoz a mai lélek nagy ismerése, falon átlátó éles szem, és a leg eltaposottabb gondolat érdekes köntösbe való felöltöztető biztonsága kell.

Hogy mondjam ezt másképen? — A javítgatásokat, átdolgozásokat nem vállalhatjuk. Ahhoz sem kedvünk, sem időnk, legfennebb olyan kivételes és csillogó tehetségeknél, akiknél 1—2 cikk már igen biztatást ígér. Ez esetben is csak utasításokkal, irányításokkal szolgálhatunk. Irjanak, kérem de jól, jót és érdekesen.

No. 942—1926 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în senzul legii articolul LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19, cumcă lucrurile următoare s. a. sub No. curent 1—5 mobilele de casa care în urma deciziei Nr. C. 4840/8 din anul 1926 al Judecătoria de ocol Gheorgheni s'au executat în Gheorgheni în favorul executor vad. lui Madaras Balázs repr. prin avocat Dr. Sándor Balázs împotriva executorului locuitori din Gheorgheni pentru încasarea capitalului de 3919 Lei 50 și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 13000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. G. 3445—1925 al judecătoria de ocol Gheorgheni se fixează terminul pe 5 Ianuarie anul 1927 la ora 10 p. m. în Gheorgheni în și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acesta edictu observarea aceea că, lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii LX. din 1881 §. 107. și 108. celor

cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea care e de încasat face 3644 Lei capital.

Intrucât mobilele cari ajung la licitația ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LXI. din 1908 § 20.

Gheorgheni, la 9 Decembrie 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

Minden korcsmáros,

mielőtt bort vásárolna, tekintse meg

Lázár Péter és Fia cég

borpincéjét, ahol minden mennyiségben kaphat fajtiszta küküllőmenti borokat.

Állandó készlet saját szűretelésű harangláb, balavásárhelyi, fületki és a hírneves Pálffy-féle zöldszilvái borokból.

Karácsonyi, ujévi ajándéknak legalkalmasabb egy szépen éneklő

kanári.

Érdeklődni: Málnássy Eleknel.

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

A nyomasztó gazdasági viszonyok által teremtett helyzet szinte parancsolóan teszi kötelességévé a gondolkodó kereskedőnek, hogy a közönség vásárló erejének segítségére siessen.

Ez szülte azt az eszmét, hogy egy olyan vállalat létesítésére határozzuk el magunkat, mely — különösen a székely megyék közönségét —

butor, seylon ágynemű, matrác, paplan, férfi és női fehérnemű, ágyhuzatok, asztalnemű, szőnyeg, függöny, takarók, női és férfi ruhaszövetek, sifon, vásznak, zefírek, selymek és mindenféle ruházati cikkekkel kedvező, részletekben teljesíthető fizetési feltételek mellett normális polgári árakban lássa el.

Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, ha a szükségelt cikkekből mintázott ajánlatot kér, — vagy nagyobb és csoportos szükség esetén — a „Hymen“ butor, kelengye és tartozékai eladási vállalatot Sepsiszentgyörgyön egy levelezőlapra felhívja, hogy képviselőjét vételkötelezettség nélkül a t. érdeklődő fél meglátogatására utasítsa.

Hangsúlyozzuk, hogy áraink semmivel sem magasabbak a rendes áraknál, éppen ezért, az észszerű ember kihasználva a részletfizetési kedvezményt, lakásberendezési és ruházatkodási szükségletét a „Hymen“ vállalatnál Sepsiszentgyörgyön szerzi be.

„HYMEN“

butor, kelengye és tartozékai eladási vállalat.
Részletáruház Sepsiszentgyörgy.

EUGEN Rosenfield ZENŐ

szövőfonal és textiláru nagykereskedő

Târgu-Mures -- Marosvásárhely.